

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis in Euangelium Ioannis XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Quod licet ad omnes mundi amicos pertinet, vt qui seruos Christi putant non habere apud Deum repositam mercedem, vel etiam ob hypocrisim, quam plerumque eis tribuunt, malè perituros esse: specialiter tamen referri potest ad persecutores & peremptores martyrum, qui dæmonibus serui- entes, Christi fidem superstitionem impiam crediderunt, & idola adora- re nolentes ad Tartara relegandos putarint. Sed vbi viderint eos in iudicio ad maximam euectos dignitatem, dicent: Quomodo ergo inter filios Dei, id est, angelos sanctos computati sunt, & cohæredes Christi effecti? Ex inter sanctos fors illorum est. Quod itidem dicturi sunt mali omnes, qui modo sanctos Dei homines derident ac affligunt, dum eos summa felicitate, se ve- rò extrema miseria affici sentient. O si hæc bene perpenderent stulti homi- nes, qui in suis sibi vanitatibus placent, & mundi contemptores despiciunt, mirum si non rectius suæ salutis consulerent.

EXEGESIS EVANGELII IN EODEM FESTO.

Ioannis XIII.

Dominus ac redemptor noster dilectissimi ex hoc mundo transiturus ad Patrem, ex quo processerat, à quo missus fuerat in terras vt per- ageret opus reparationis nostræ, paulo ante passionem suam sermo- nem dulcissimum habuit ad discipulos suos, quo sui erga nos amoris te- neritudinem nobis abundè declarare voluit: qui vt arctius discipulorum cordibus semper maneret affixus, morti proximus cum habuit. Ex quo et- iam huius diei Euangelica lectio extracta est, plena dulcedinis ac pij amo- ris, ita vt quiuis facilè possit intelligere Dominum Saluatorem in illa ex- tremâ necessitate seipso posthabito, totum se discipulis consolandis atque confirmandis impendisse. Quod autem discipulis tunc præstitit, id nobis omnibus modo præstitum dubitare non debemus. Ex quo patet eius erga nos amoris & fidelitatis magnitudo, quod licet tum immanissimos, iam iamque sibi cruciatus imminerè cerneret, tamen oblitus sui, hoc solum curarit, vt à nobis recessurus præsentia corporali, quoad posset nos conso- laretur, & amorem suum testatum nobis relinqueret. Atque vti nam beni- gnissimus Saluator immensa fidelitate sua à saxeis hominum pectoribus id posset impetrare, vt vel qualemcunque ei vicem amoris rependere vellent. Ita ergo idem ipse pijssimus animarum nostrarum liberator cum vidisset discipulos verbis suis, quæ de sua morte habuit mœrore affectos, eorum ^{Ioan. 15.} mœsticiam ferre non valens, cum esset ipse acerbissimi plenus doloris, mox ad consolandos eos sermonem vertit, ita dicens.

Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me cre- dite. In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si quo mi- nus, dixissem vobis: Quia vado parare vobis locum.

Vides quam bene congruant Domino Saluatori ea verba Esaiæ, quibus ^{Esaiæ 66.} ex illius persona dicitur: *Quemadmodum mater consolatur filios suos, ita & ego consolabor vos.* Sed mirum quiddam hic considerandum sese offert. Domi- nus Iesus qui est verus paraclætus siue consolator mœrentium omnium, qui solus potest perfectè consolari afflictos omnes, qui que committere non

Y V. 3. potuit,

Matth. 26.
Marc. 14.
Luc. 22.

Matth. 28.

potuit, quin suos consolaretur discipulos, tamen eodam ipso tempore omni
 penè consolatione destitutus erat, quod ad exteriorè hòmìnem & inlimum
 animæ vires attinet, ita vt paulo post etiam ab ijsdem ipsis suis discipulis,
 quorum dolores pijsima consolatione lenire studuit, derelictus sit. Sed
 hoc melius potest mente pertractari, quam hic exprimi. Ait ergo clemen-
 tissimus magister discipulis suis, propediem ab ipso defecturus: pijsima
 pater filijs mox futuris orphanis, pastor vigilantissimus ouibus mox dis-
 pergendis. Non turbetur cor vestrum. Tanquam dicat: Cur affligit cor
 meum dolore vestro? Cesset omnis formido, facesset omnis mœstitia. Bo-
 nò animo sitis charissimi: Non vos desero, non vos derelinquo. Et sic cor-
 re disungor, ac diuinitatè super adero. Si creditis ergo in Deum, & in me
 credite. Siquidem & ego Deus sum, minor quidem Patre secundum for-
 mam serui: sed illi omnino equalis in forma Dei: vt merito nihil turbati
 debeatis, quem certissimi esse potestis vobiscum semper permanurum: ne-
 que id solum in hac vita, sed multo maximè in futura, in illa æterna domo
 Patris mei, in qua ab ipso mundi initio pro diuersa ratione meritorum di-
 ueris ac plurimæ mansiones preparatae sunt, ad quas etiam vos recipietis.
 Quod si ita se res non haberet, equidem iam pridem certiores vos red-
 dissem. Atque nunc eo pergo vobis locum preparaturus. Neque enim vo-
 bis illuc ingredi licebit, nisi per mortem discedam à vobis, & ipsa mortis
 vobis aditum patefaciam, locumq; parem. Ergo nihil vltra perturbationis
 apud vos resideat. Fides certa & firma spes futuræ beatitudinis nebulas om-
 nes tristitiæ dispellat.

Et si abiero & preparauero vobis locum, iterum venio, &
 accipiam vos ad me ipsum: vt vbi sum ego, & vos sitis.

O pietas Saluatoris. O benignitas & humanitas Dei nostri. Quid poterat
 dulcius dixisse discipulis mœrore contractis? Etsi, inquit, abiero, atque per
 mortem corporis huius à vobis discessero, humanæ salutis ita potestate
 ratione: tamen statim vbi resurrexero, veniam sepius ad vos, & tristitiam
 vestram in gaudium mutabo. Deinde etiam postquam ascendendo prepa-
 rauero vobis locum, meisq; meritis calos reserauero, vbi naturæ debitum
 persoluendum erit, veniam ad vos singulos, item quæ ad electos omnes, &
 accipiam vos ad me ipsum, mihiq; perenniter coniungam: vt vbi sum ego &
 vos sitis, videatisq; claritatem meam, & per fruamini æterna beatitudine,
 tota diuinitate meâ. Quod etiam potest ad iudicium extremum accommo-
 dari, quando reuertetur ad nos, secum quæ electos omnes corpore & anima
 gloriosos in calum adducet. Hac igitur spe dilectissimi etiam nos consola-
 ri debemus nos ipsos, dum huius vitæ fluctibus quatimur, dum aduersis co-
 sibus agitamur. Multum enim temperat mala præsentia futuræ beatitudinis
 contemplatio, ita vt Apostolus ipse constanter dicat: *Non sunt cogitationes
 huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.* Et si hic incerta
 non nihil oporteat propter Christum & virtutes perpeti, tamen finem ha-
 beret: sed beatitudo nobis promissa, finem non habet: vbi Dominus Iesus ab-
 stergit omnem lachrymam ab oculis nostris, & fugiet dolor & gemitus, at-
 que in sinu suo nos dulcissimè confouebit Deus & Dominus noster.

Beatitudinis
 æternæ con-
 templatione
 vt omnia gra-
 uia hic æquo
 animo feren-
 da sint.
 Rom. 8.

Esa. 5.
 Apoc. 21.

Et quo ego vado scitis, & viam scitis.

Iam quidem per fidem nostis Deum Patrem meum, ad quem pergo, consummato opere quod is dedit mihi ut faciam: ipsam quoque Hierusalem supernam id est patriam caelestem nostis, quando quidem me de ea sapere referentem audistis: sed & viam scitis, aequè à me inde instructi, nempe mortem & passionem meam, quæ vnica restat via, qua liceat ad cælos proficisci. Veleuiam viam, id est, me ipsum scitis, qui sum via, veritas & vita, vt mox sequitur.

Dicit ei Thomas: Domine nescimus quo vadis, & quomodo possumus viam scire? Dicit ei Iesus: Ego sum via, veritas & vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.

Negat S. Thomas Apostolus, quod Christus affirmarat: & tamen quod Christus dixit, id verum sit oportet. Itaque nouerant quidem discipuli & terminum quo pergeret Christus, id est, Deum Patrem, & viam, qua pergeret, id est, Christum, sed tamen tenuerit admodum ac imperfectè: & fortasse quidam ita fuere rudes, inter quos & Thomas forsan fuerit, vt Domini mentem penitus non caperent, quibusq; verba illius prorsus obscura forent. Nam & ipsa Saluatoris verba non ita perspicua habent intelligentiam, possuntq; diuersis modis accipi. Sed Dominus statim eum conuincit nosse ea quæ se dixit ignorare, dum ait: Ego sum via, veritas & vita. Ac si diceret: Me igitur Thoma nescis, qui tam diu vobiscum versatus sum? Id vtique affirmare non eris ausus. Si ergo me nosti, quomodo te ais nescire viam, qua iturus sum? quando ipse ego via sum? Per me ingrediatur necesse est, quisquis optat saluus & beatus effici. Nam si aliud fuerit amplexus iter à me diuersum, nunquam pertingeret ad beatitudinem. Ego enim sum via, qua fit proficiscendum: ego veritas, qua nitendum: ego vita, ad quam tendendum. Quisquis non vult ferri per deuia, extra meæ vitæ vestigia non desiliat: & ne frangatur pusillanimitate spiritus, dum occurrunt aduersa & pericula, consoletur se promissis meis, qui veritas sum & fallere neminem possum: denique ne currat temerè, nihil spectet nisi vitam: qua apprehensa, securus erit. Est igitur Christus via, per quam tendamus, est veritas qua erudiamur, est etiam vita, ad quam proficiscamur. Quatenus via est, nullis neque blanditijs, neque aduersis casibus finit nos abduci à salute: quatenus veritas est, omnem animi fluctuationem & ignorantiam excludit à nobis, confirmans nos pollicitationibus suis, & verbis ac exemplis erudiens: denique quatenus vita est, totam animi nostri intentionem in se dirigit, vt vita nostra omnis in ipsum tanquam vltimum finem referatur: vniuersatq; sua gratia animas nostras: sed & corpora ad vitam reuocat, vt vtroque, id est, corpore & anima ipsum, qui est vera vita, possideamus. Quod autem subiungit, Nemo venit ad Patrem, nisi per me, id iam expositum est. Si enim Christus via est, qua perueniatur ad Patrem, nec extra illum aliam est reperire viam, nihil certius esse potest, quam neminè, nisi per ipsum ad Patrem posse pertingere. Et quia Christus mitis fuit & humilis

Apost. 21.

Christus vi-
sibilis via, veritas
& vita.Matth. 11.
Philip. 3.

v. v. 4.

est vir-

est virtutibus, nunquam perueniet ad Patrem, quandoquidem non graditur recta via, quæ Christus est.

Si cognouissetis me, & Patrem meum utique cognouissetis: & amodo cognoscetis eum, & vidistis eum.

Ex his verbis colligitur, id quod Dominus paulo ante dixit, Et quo ego vado scitis, & viam scitis, de imperfecta cognitione accipi debere. Nam de perfecta cognitione nunc dicit: Si cognouissetis me secundum diuinitatem, qua omnino similis sum Patri, atque prorsus vnus cum Patre substantia, utique & Patrem meum cognouissetis. Et amodo, id est, post perceptam gratiâ Spiritus sancti cognoscetis, eum sublimiter & excellenter, dono sapientiæ illustrati, quo possitis capere etiam profunda Dei. Si quidem per sapientiæ donum contemplamur Deum & diuina: & quo contemplatio syncerior ac dilucidior est, eo & perfectior cognitio. Præcipue verò in patria caelesti cognoscetis eum facie ad faciem. Quanquam & in presenti vidistis eum, dum me vidistis, qui illius imago sum, & expressissima similitudo.

1. Cor. 13.
Hebr. 11.

Dicit ei Philippus: Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.

Philippus Apostolus non contentus vidisse Patrem per fidem, sicut potest ab omnibus videri, petit eum demonstrari sibi per speciem, certus illius visione se fore beatum. Ideo namque addit: Et sufficit nobis. Nihil enim sufficit animæ rationali, nec quicquam eam explorare potest, nisi visio & fructio Dei: quæ erit in vita æterna. Magni cuiusdam desiderij videtur fuisse Philippus, qui Deum videre concupierit. Et posset id desiderium ex magna perfectione profectum videri, nisi ex subditis Domini verbis diuersum appareret. Sequitur enim:

Quodnam
solum satiare
possit ratio-
nem ani-
mam.

Dicit ei Iesus: Tanto tempore vobiscum sum, & non cognouistis me? Philippe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu dicis, ostende nobis Patrem? Non credis, quia ego in Patre, & Pater in me est?

Quæ quidem obiurgationem quandam præ se ferunt, qua Philippi ruditas & simplicitas castigatur. Nam Philippus ita sibi Patrem ostendi voluit, tanquam ille Filio maior esset, quum tamen illi Filius æqualis sit, atque adeo assimilis, ut qui Filium videt, videat & Patrem. Verum potest nonnihil excusari Philippus, quod tamen si Filium viderat, non tamen nisi in forma serui: atque ea minime contentus, voluerit sibi eius diuinitatem ostendi. Non enim putabat sibi in eius sola humanitate acquiescendum, quandoquidem ea non finis noster est, sed via qua pertingatur ad finem. Vnde & Apostolus Paulus: *Et si, inquit, cognouimus Christum secundum carnem sed iam non nouimus*, videlicet in diuinitatis contemplationem mentis aciem deligenti. Quamuis igitur multo tempore cum discipulis familiarissime vixisset Christus, non tamen diuinitatem suam eis manifestè videndam præbuerat: vnde nihil mirum si volebant videre etiam Patrem, diuinamque essentiam. Sed magister bonus, qui animum Philippi penitus perspectum habebat, non eum obiurgasset, nisi quiddam reprehensione dignum in eo conspexisset.

1. Cor. 13.

spexisset. Tanto, ait, tempore vobiscum sum, tot vestris sub oculis præclara, solique Deo possibile feci miracula, calcavi vndas, mortuos excitavi, plurims quoque de mea diuinitate vobis commemoravi, & tamen necdum cognouistis me, necdum intelligitis me Patri esse coequallem, atque vnus cum eo substantiæ & virtutis? Quod si ita vt oportet cognosceretis, non esset sanè cur Patrem vobis ostendi velletis, quando ego diuinitate nihil ab illo differo, sed per omnia simillimus ei sum: ita vt quisquis me videt oculis fidei, oculis cordis illuminatis, non sensu carnis, qui tantum de externis iudicat, videat & Patrem, quando Pater & ego vnus sumus, personis quidem discreti, sed substantia vnus atque idem. Quod cum ita sit Philippe, quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem, & sufficit nobis? O si me bene nosset, non id diceret. Non credis saltem, etsi necdum id capere potes, quia ego in Patre per essentiæ vnitatem, & Pater in me est? Quod tamen vel inde credas oportet, Quia

Verba quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite.

Verba & sermones meos, quoscunque hætenus ex me audistis, & etiamnum auditis, non à meipso loquor primario, sicut nec sum à meipso: quandoquidem quicquid sum & habeo, à Patre accepi: qui per me nedum loquitur, sed etiam in me semper manens, vnus mecum Deus, cuncta mea efficit opera, nec potest vnquam à me separari: sed sicut ego totus in illo sum, ita & ipse totus est in me. Atque ipsa humanitate meâ tanquam aptissimo vtitur instrumento, efficiens per eam opera & signa, quæ me facere vidistis. Manet enim semper in ea, quam assumpsi, natura humana cum gratiæ suæ plenitudine, tanquam in templo dignissimo, vtens ea ad omnem libitum voluntatis suæ. Quum igitur tot præclarissima in me opera, soli Deo possible conspiceritis, potuistis inde tanquam ex effectu cognoscere in me inhabitantem Deum Patrem: vt planè superfluum, imo & reprehensione dignum sit, quod Patrem vobis ostendi vultis, quem tot argumentis nosse potuistis. Quod si necdum id apprehenditis, non creditis saltem, quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite, de quibus ambigere non potestis, quin autore Deo facta sint. Nec est necesse, imo nec possibile, vt oculis corporeis Patrem, cuius ea virtute facta sunt, videatis, quod vos desiderare videmini: sed satis est vt corde credatis, & oculis fidei eum contemplantini. Apparet hinc satis, rudes valde quosdam fuisse discipulos ante obitum Saluatoris, & necdum perfectam habuisse fidem. Sed nihil hoc beatissimorum Apostolorum sanctitati derogat. Illi ad tempus in quadam cæcitate relictæ sunt à Christo, vt nos firmiores simus in fide. Deinde vbi Spiritus sancti gratia perfusi sunt, tanta omnigenum donorum & virtutum abundantia & excellentia repleti sunt, vt vix aliquis sanctorum eis possit comparari. Non igitur magnipendamus in his beatissimis patribus, quod quandoquæ minus fuere illuminati: sed quam osea sunt adepti, & in qua indes mirificè excreuere sanctitatem, modis

Matth. 9.14.
Marc. 6.
Ioan. 6.
Marc. 5.
Lucæ 7.
Ioan. 11.

Ioan. 10.

Apostolorum
quorundam
ante Spiritus
sancti insep-
tionem radi-
tas quanta
fuerit.

omnibus veneremur. Iam verò Dominus Iesus rursus ad erigendos confelios suos eosque eorum animos sese convertit, dicens:

Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera qua ego facio, & ipse faciet: & maiora horum faciet: quia ego ad Patrem vado.

Hoc est: Ne grauiter & acerbe feratis meum à vobis recessum, in proteriti confirmo vobis, quisquis crediderit in me, vnus ac indistinctus mecum Patre maiestatis & naturæ: crediderit, inquam, in me fide perhibita, opera admiranda, quæ ego facio virtute Patris in me manentis, & ipse faciet, non sua, sed mea virtute: atque adeo etiam maiora faciet, vt glorietur ac prædicetur nomen meum in seruis meis: Quia ego ad Patrem vado id est, vbi ad Patrem ascendero, hanc meis fidelibus gratiam præstabo, vt miris fulgeant signis, & maioribus atque ipse. Hoc impletum est post Iesu Spiritus illam largitissimam infusionem, quando, vt Actorum narrat: Iudæa, etiam ad vmbra Petri ægri curati sunt. Ergo licet molestus futurus erat discipulis Christi recessus, tamen quando tanta se eis præstaturum pollicebatur post ascensum suum in celos, merito poterant non nihil animi recreari. Nam hoc ipso quod tantam mira faciendi virtutem eis se collaturum affirmat, simul etiam certos eos facit se sua diuinitate semper eorum habiturum, cuius potentia signa & miracula facturi sint. Sed quid dicitur? Quod Dominus hic de prodigijs faciendis assueuerat, neque de credentibus omnibus, neque de quibuslibet temporibus accipiendum est. In Ecclesiæ nascentis, initio Apostolis, Apostolicisque viris ea gratia collata est ad hanc Catholicæ confirmationem & augmentationem. Deinde etiam alijs temporibus certis quibusdam amicis Dei, hoc idem donum præstitum est, ob obtinendam in hominibus fidem, charitatem, Dei que timorem, vel ob alias certas causas. Non est autem necesse, vt miracula fiant, vel apud omnes, vel per omnes Christi fideles: neque propterea minor est fides eorum, qui miracula non faciunt. Imo miraculis interdum coruscant etiam mali. Tamen plurimum Deus adiungere miracula solet, cum per seruos suos grandæ quid, aut nouum moliri instituit. Vnde mirum est Lutherum cum suis nulla edidisse signa: quanquam hoc summi potest prodigij loco haberi, quod spurcissimi homines, suis voluptatibus dediti, & nihil nisi carnem habentes, tot hominum militia suis laqueis implicare potuerunt. Sequitur:

Et quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam.

Non dicit, Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc ille faciat, sed ego faciam, vt ostendat diuinitatis indiuisam esse operationem. Quod est autem petere in nomine Iesu, nisi id petere, quod debeat præstare Saluator? Multi petunt diuitias, sed non audit eos Iesus: quia nouitas illorum haud parum obesse. Alij scientiam, alij dignitates, alij alia petunt, sed non petunt in nomine Saluatoris, qui suam perniciem petunt. Vnde

Act. 5.

Miracula ad quid in primis Ecclesiæ valuerint.

Miracula vt etiam malis sint communi.

Rogare in nomine Iesu quod sit.

quid sit in nomine Iesu petere: Ipse Dominus paucis id verbis absoluit: *Petite, inquit, & accipietis, ut gaudium vestrum plenum sit.* Hoc est, ea duntaxat Ioan. 16. petite, quibus pertingatis ad conspectum & fruitionem Dei, qui solus plenum atque consummatum præstat gaudium. Cætera omnia, quæ extra illum peruntur, etsi aliquod adferunt gaudium, sed plenum non est. Animam summi boni capacem non perfecte exhilarat, quicquid summo bono minus est.

Ergo dilectissimi petamus in nomine Iesu, maxime quidem & ante omnia ipsum Deum & Dominum nostrum: deinde quæ nobis adminiculo esse queant, ut ad illum certius & expeditius pertingamus. Res temporales nunquam petamus importunè, sed confidamus Domino, qui ait: *Primum querite regnum Dei & iustitiam eius: & hæc omnia, puta vitæ agenda necessaria adquirentur vobis.* Matth. 6.

SERMO IN EODEM FESTO.

Quanta sit felicitas videre Deum, & de gaudijs celestis patriæ, quibusque studijs eo pertingat.

Domine, este de nobis Patrem, & sufficit nobis, Ioannis XIII. Dominus Deus noster Iesus Christus filij charissimi, grande ac immensum promittere dignatus est præmium servis suis ipsi perseverantibus, & fideliter ferventibus: & hoc est, ipsius Dei visio. Qui novit saltem utcumque quid sit Deus, facile sentit, quam excellens præmium sit, posse videre Deum. Carnalis autem & animalis homo, servus & mancipium voluptatum suarum ac immundorum dæmonum nihil mouetur, nihil afficitur, dum audit promitti sibi visionem Dei. Quare? Quia densissimis vitiorum tenebris involutus, nescit oculos cordis attollere ad contemplandum, quid sit Deus. Itaque nec scire potest Deum. Quod autem quis ignorat, quid mirum si nec appetat? Et tamen videas homines alios ad quamlibet perdendam artem, alios ad cognoscendas rerum naturas, alios ad antiquitates & res occultas inuestigandas, alios item ad alia nedum friuola, sed sæpè etiam illicita ac turpia perspicienda omnem adhibere conatum: quorum tamen omnium cognitio non eos beatos efficit: Deum autem ut cognoscere velint, non possunt ullis rationibus induci. Est tamen, teste ipso Ioan. 17. Salvatore, hæc est vita æterna, vita beata, & summa beatitudo, ut cognoscamus verum Deum, & quem misit Iesum Christum. O homo, o creatura nobilis magni & præpotentis Dei, quid tibi & infimis hisceribus, ut illos anteponas cognitioni ac fruitioni Dei tui? Cur intantum viluit apud animum tuum Deus tuus, ut nihil sit penè, cuius obtinendi aut videnti minori tenearis desiderio? Esto, habeas omnia quæ sunt infra Deum, quid tibi proderunt sine Deo? Contra verò si nihil habeas nisi Deum, quid tibi deerit? Hoc est dilectissimi, quod merito etiam sanguineas possit exprimere lacrymas cunctis Deum amantibus, quod heu tanta mortalibus sermè omnes, etiam illos, qui Christianos & dici & haberi se volunt, Dei cepit oblitio & incuria. Heu effusi sumus in istas mundi vanitates, & ad origine nostrâ à Deo scilicet longissimè aberravimus, & qui

Videodi Deū
quoniam nullo desiderio
teneantur.

Incuria &
oblitio Dei
quos quosque
hodie teneat.